

Ирон æвзаджы тъест

Бафæрсут текст:

Нарты кадджытæ Сырдоны мард.

Нарты сырдон куы марди, уæд йæ усæн ныффæдзæхста: “Сæрд мыл мидгъуын кæрц макæд бадар, зымæг мыл тæвд дзул макуы бахæр æмæ уый фæстæ уазал дон макæд бануаз!”

Нартæ дæр загъта, адæмы хъæр кæм хъусон æмæ фосы уасын кæдæм хъуыса, уым мæ ма бавæрут, зæгъгæ.

Сырдон куы амард, уæд йæ ус йæ фыдæнæн мидгъуын кæрц дарын байдыдта, зымæг та-иу тæвд дзул хордта, стæй-иу уазал дон банызта, æмæ йæ дæндæгтæ разгъæлдысты.

Сырдоны мард Нарт фыддæрадæн бавæртой Ныхасы, æмæ-иу адæм кæрæдзимæ куы рамæстысты, уæд иу сæ иу иннæйы фæлдыста: “Махæй уæдæ мæнг чи зæгъы, уый мæнæ Сырдонæн бæх уæд!”

Уæд Нарты адæм загътой: “Амæн нын йе гасæй йæ мард ноджы диссагдæр куы у æмæ нын фыддæрæн куы фæци цæй, æмæ йæ скъахæм æмæ йæ фурды баппарæм!” Скъахтой йæ æмæ йæ фурды баббæрстой. Сырдон уыдис Донбеттыры хæрæфырт, æмæ фурды куы бахауд, уæд райгасис æмæ ссыд арты Ныхасмæ...

Нарт загътой: “Сырдонæн дурты бын дæр мæлæн нæй!”

(2) 1. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:

Кæцы жанры уæцмысмæ хауы Нарты Кадджытæ?

- а) комедитæм.
- б) драмæтæм.
- в) эпосмæ.

(2) 2. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:

Сырдон йæ усæн цы ныффæдзæхста?

(2) 3. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:

Нартæн цы загъта Сырдон?

(2) 4. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:

Куыд фæлдыстой кæрæдзимæ Нарты адæм?

Бафæрсут текст:

Стæйы цармдарæг

Фарстой уæрдийы, цæвиттон: “Уый цы фæннддæджы рæсугъд дæ?”
Фæлæ де ртонын куыд зын у? – туджы самæхсынц нæ къухтæ.
“Царды стæм – зынаргъдæр, – загъта, былтæ банкъуыстысты пухтæ, –
Хорз куы саслам уа, куы сарæх, – фау ыл баддзæнис æдзухдæр”.

(2) 5. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:

Чи у автор ацы поэмайы?

- а) Гæдиаты Секъа.
- б) Шота Руставели.
- в) Акаки Церетели.

(2) 6. Ссарут æмæ рафыссут ацы текстæй афоризм:
.....

Бафæрсут текст:

Гаглойты Владимир

Цæул кæуы хæххон суадон?

(скъуыддзаг)

Хъæд куыд талынгдæр кодта, афтæ иугай хъуызын райдыдтой хохы рæбынтæм сырдтæ. Фæтахтысты дард бастæм мæргътæ. Айсæфт æрдзы рæсугъддзинад, ахуыссыд хъæды рæсугъдзинад. Ахуыссыд хъæды цард. Фæлæ никуыдæм йæ бон баци алидзын суадонæн. Дзурынц, зæгъгæ, дам, тæрс бæласы йæ чызджытимæ хъæды къæрныхтæ куы адавтой, уæд æнæ кæрдæнæй баззад суадон бæгънæг арвы бын. Бирæ фæхъæр кодта гакъон-макъон фæндагтыл йæ цæсты сыг калгæ. Сидтис æххуысмæ, цæмæй йæ исчи бахызтаит тæвд хуры тынтæй. Фæлæ æххуысмæ ничи фæзынд. Афтæмæй бонæй-бонмæ йæ цæсты сыг мызт æмæ куыд фæстагмæ басур.

Уæдæй фæстæмæ йе вдадзы хос нал ацыди быдырмæ. Бæргæ ма йæм уым æнхæлмæ кастысты мæнæуы хуымтæ, сæнæфсиры цупæлттæ, сырхфарс фæткъуытæ... Комы нарæджы, соса фæндаджы былыл, нырмайæу, никуы уал æрынцадысты фæллад бæлццæддтæ æвдадзы хос уазал суадонæ цуры.

Рагуалдзæджы ма рацæуы скъуыдæй, хæрз чысыл рæстæджы ма æрызгъоры йæ кæддæры фæндагыл, бæргæ ма ацархайы зæлланкæй зарыныл, фæлæ, æгæрмæгуыр, комы нæрæгмæ дæр нал æрхæццæ ваййы. Афæмæй йæ цæсты сыг фæлæмары бæгънæг къæдзæхы фæрстыл æмæ та хур тынг куы æрæндавы, уæд иннæ азмæ умæл цæстысыджимæ афардæг ваййы къæдзæхы скъуыды.

(2) **7. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:**

Цы фесты сырдатæ?

.....

.....

(2) **8. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:**

Цы фесты мæргътæ?

.....

.....

(2) **9. Дзуапп раттут ацы фарстатæн:**

Цæуыл кæуы суадон?

.....

.....

Хетæгкаты Къоста

Додой!

Додой фæкæнæт, нæ райгуыраен хæхтæ,
Сау фæныкæй уæ куы фенин фæлтау!
Зæй уæ фæласа, нæ тæрхоны лæгтæ, –
Иумæ уæ фезмæлæд искуы лæгау!..

Искæй зæрдæ уæ дзыназгæ ныррызæ,
Искæмæ бахъарæд адæмы хъыг,
Дзыллайы мæстæй уæ исчи фæриссæд,
Иумæ уæ разынаед иу цæсты сыг!..

(2) 10. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Цас æлгъыстæй райдайы æмдзæвгæ?

.....

.....

.....

(2) 11. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Поэтæн йæ æлгъыст кæмæ хауы?

.....

.....

Гæдиаты Секъа
“Иунæджы”.

Мæ мад мын амард,
Баззæдтæн сидзæр,
Мæ хъарм хур адард, –
Зæгъын дын уыдæр.

Иу мæгур сауджын,
Нæ хъæумæ æрцыд,
Фæдæн ын адджын,
Мæ цурæй на цыд.
Сахуыр мæ кодта
Иу цъус чиныджы,
Йæ фырт мæ хуыдта,
Зыбыт иунæджы...

(2) 12. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Чи уыд Гæдиаты Секкъа?

- а) ахуыргæнæг.
- б) поэт.
- в) кусæг.

(2) 13. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Чи бацамыдта поэтæн фыссын æмæ фæрсын?

(2) 14. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Чи уыд Абайты Васо?

- а) лингвист.
- б) депутат.
- в) зарæг.

(2) 15. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Чи уыд Джусойты Нафи?

- а) фыссæг.
- б) ахуыргæнæг.
- в) инжинер.

(2) 16. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Чи уыд Тугъанты Махарбег?

- а) хъахъхъгæнæг.
- б) кафаг.
- в) нывгæнæг.

(2) 17. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Цас дамгъæ ис Ирон æвзаджы?

- а) 43.
- б) 49.
- в) 50.

(2) 18. Дзуапп ратгут ацы фарстатæн:

Цас хъæлæсон дамгъæтæ ис Ирон æвзаджы?

а) 6.

б) 9.

в) 7.

(2) 19. Ныффыссут ныхмæвæрд дзырдтæ (антонимтæ).

Ныллæг —

(2) 20. Ныффыссут ныхмæвæрд дзырдтæ (антонимтæ).

хорз —

(2) 21. Ныффыссут ныхмæвæрд дзырдтæ (антонимтæ).

бон —

(2) 22. Ныффыссут ныхмæвæрд дзырдтæ (антонимтæ).

хур —

(2) 23. Ныффыссут ныхмæвæрд дзырдтæ (антонимтæ).

Размæ —

(2) 24. Ныффыссут ныхмæвæрд дзырдтæ (антонимтæ).

уынгæг —

(2) **25. Кацы ныхас у ивгъуыд афоны?**

- æз
- а) кæсын.
б) касдæн.
в) кæсдзынæн.

(2) **26. Кацы ныхас у нырыккон афоны?**

- ды
- а) фæрсыс.
б) фарстай.
в) фæрсдзынæ.

(2) **27. Кацы ныхас у Суинаг афоны?**

- уый
- а) зары.
б) зарыди.
в) зардзæн.

(2) **28. Кацы у раст дзуапп?**

- арв
- а) нæры.
б) æгъзæлы.
в) æрттивы.

Адих кæнут дзырдтæ уæнгтыл:

(2) **29.** сусæгдзинад

(2) **30.** тæлмацгæнæг